AVIZUL BĂNCII CENTRALE EUROPENE

din 30 august 2016

cu privire la modificarea regimului rezervelor minime obligatorii

(CON/2016/40)

Introducere și temei juridic

La 29 iulie 2016, Banca Centrală Europeană (BCE) a primit din partea Băncii Naționale a României (BNR) o solicitare de emitere a unui aviz cu privire la un proiect de regulament de modificare a Regulamentului BNR privind regimul rezervelor minime obligatorii (denumit în continuare „proiectul de regulament").

Competența BCE de a emite un aviz se întemeiază pe articolul 127 alineatul (4) și articolul 282 alineatul (5) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene și pe articolul 2 alineatul (1) a treia liniuță și articolul 2 alineatul (2) din Decizia 98/415/CE a Consiliului[1], întrucât proiectul de regulament se referă la banca centrală națională și la instrumente de politică monetară dintr-un strat membru a cărui monedă nu este euro. În conformitate cu articolul 17.5 prima teză din Regulamentul de procedură al Băncii Centrale Europene, Consiliul guvernatorilor adoptă prezentul aviz.

1. Scopul proiectului de regulament

1.1 Proiectul de regulament actualizează cadrul juridic privind regimul rezervelor minime obligatorii stabilit de BNR (denumit în continuare „Regulamentul BNR")[2] în vederea înlocuirii trimiterilor la anumite acte normative abrogate, înlocuirii temeiului juridic pentru competența BNR de a aplica sancțiuni în cazul anumitor încălcări ale Regulamentului BNR și extinderii sferei circumstanțelor în care BNR poate impune, pentru o perioadă determinată, cerințe excepționale privind rezervele minime obligatorii în ceea ce privește anumite instituții de credit.

1.2 Conform proiectului de regulament, anumite încălcări ale regimului rezervelor minime obligatorii nu mai sunt considerate încălcări ale disciplinei bancare, ci încălcări ale Regulamentului BNR. În consecință, astfel de încălcări nu mai fac obiectul sancțiunilor prevăzute de legea bancară, ci al celor prevăzute de Statutul BNR[3]. Prin urmare, dacă o instituție de credit (i) nu raportează în mod repetat sau raportează eronat baza de calcul şi datele necesare pentru calcularea ratei medii a

1 Decizia 98/415/CE a Consiliului din 29 iunie 1998 privind consultarea Băncii Centrale Europene de către autoritățile naționale cu privire la proiectele de reglementare (JO L 189, 3.7.1998, p. 42).

2 Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 6/2002 privind regimul rezervelor minime obligatorii, publicat în *Monitorul Oficial al României* Partea I nr 566 din 1 august 2002.

3 A se vedea articolul 57 din Legea nr. 312/2004 privind Statutul Băncii Naționale a României, publicată în *Monitorul Oficial al României* Partea I nr. 528 din 30 iunie 2004.

dobânzilor la vedere, sau modifică operaţiuni contabile şi/sau raportări statistice în scopul de a-și diminua rezervele minime obligatorii, BNR poate impune următoarele sancțiuni[4]: a) avertisment scris; b) o amendă de la 500 la 5 000 RON; c) suspendarea parţială sau totală, pentru până la 90 de zile, a autorizaţiei acordate de BNR; și d) retragerea autorizaţiei acordate de BNR.

1.3 De asemenea, potrivit proiectului de regulament, dacă o instituţie de credit înregistrează deficit de rezerve minime obligatorii în două perioade de aplicare consecutive, BNR poate efectua inspecţii la sediul instituţiei respective. În plus, dacă o instituţie de credit înregistrează deficite de rezerve minime obligatorii de mai mult de două ori în curs de 12 luni, BNR poate aplica oricare dintre sancţiunile prevăzute de Statutul BNR pentru încălcarea reglementărilor BNR, astfel cum sunt prevăzute la punctul 1.2[5].

1.4 Proiectul de regulament modifică și prevederea referitoare la circumstanțele în care BNR poate institui rezerve minime obligatorii excepționale, pentru o perioadă determinată, pentru anumite instituţii de credit. Aplicarea unui regim excepțional, care include exceptări de la aplicarea de dobânzi penalizatoare și excluderea din baza de calcul a rezervelor minime obligatorii a unor obligații ale instituției de credit, este supusă aprobării de către Consiliul de administraţie al BNR. Acest regim poate fi aplicat de la caz la caz cu privire la instituţii de credit care fac obiectul unor măsuri de prevenire a crizelor sau de gestionare a crizelor, precum și în orice alte situații excepționale pe baza unor considerații obiective, în cazul în care scopul regimului rezervelor minime obligatorii nu ar mai fi îndeplinit[6]. În acest sens, memorandumul explicativ pentru proiectul de regulament menționează că această modificare urmărește să permită BNR să aplice, pentru o perioadă determinată, derogări de la cerințele privind rezervele minime obligatorii în ceea ce privește anumite pasive cu scadența reziduală de peste doi ani în scopul de a sprijini capitalizarea adecvată a instituțiilor de credit.

2. Observații generale

BCE apreciază inițiativa BNR de a actualiza cadrul juridic aplicabil rezervelor minime obligatorii. Fiind un stat membru a cărui monedă nu este euro, România își păstrează competențele în domeniul politicii monetare în conformitate cu dreptul intern până la renunțarea la derogarea relevantă și adoptarea monedei euro de către România. Cu toate acestea, este benefic să se asigure consecvența cu sistemul rezervelor minime obligatorii din Eurosistem[7] astfel încât

4 A se vedea punctul 3 din articolul unic al proiectului de regulament, care modifică articolul 27 din Regulamentul BNR.

5 A se vedea punctul 4 din articolul unic al proiectului de regulament, care modifică articolul 28 alineatul (2) din Regulamentul BNR. Articolul 57 din Statutul BNR constituie dispoziția generală pentru aplicarea de sancțiuni în cazul încălcării Statutului și reglementărilor și deciziilor BNR. În plus, în ceea ce privește rezervele minime obligatorii, articolul 8 alineatul (4) din Statutul BNR și articolul 12 din Regulamentul BNR cuprind dispoziții speciale, conform cărora BNR calculează și impune dobânzi penalizatoare la rata stabilită de BNR în caz de nerespectare a cerințelor privind rezervele minime obligatorii pe durata perioadei de aplicare.

6 A se vedea punctul 5 din articolul unic al proiectului de regulament, care modifică articolul 29 din Regulamentul BNR.

7 A se vedea, în special, articolul 19 din Statutul Sistemului European al Băncilor Centrale și al Băncii Centrale Europene, Regulamentul (CE) nr. 2531/98 al Consiliului din 23 noiembrie 1998 privind aplicarea rezervelor obligatorii de către Banca Centrală Europeană (JO L 318, 27.11.1998, p. 1), Regulamentul (CE) nr. 1745/2003 al Băncii Centrale Europene din 12 septembrie 2003 privind aplicarea rezervelor minime obligatorii (BCE/2003/9) (JO L 250, 2.10.2003, p. 10) și Regulamentul (UE) nr. 1071/2013 al Băncii Centrale Europene din 24 septembrie 2013 privind bilanţul sectorului instituţii financiare monetare (BCE/2013/33) (JO L 297, 7.11.2013, p. 14).

instituțiile de credit să se familiarizeze cu cerințele privind rezervele minime obligatorii care le vor fi aplicabile după adoptarea monedei euro de statul membru în care își au sediul[8]. În acest sens, BNR ar trebui să aibă deja în vedere să-și alinieze gradual reglementările din acest domeniu cu standardele Eurosistemului[9].

3. Observații specifice

3.1 Sancțiuni în cazul anumitor încălcări

BCE a observat într-un aviz anterior[10] că sancțiunile prevăzute de regimul rezervelor minime obligatorii aplicabil în România în caz de nerespectare sunt considerabil mai severe decât cele prevăzute de sistemul rezervelor minime obligatorii din Eurosistem. Prin modificările propuse de proiectul de regulament regimul sancționator aplicabil instituțiilor de credit care nu își îndeplinesc obligațiile ce le-au fost impuse de BNR devine și mai sever. Astfel, în temeiul articolului 28 alineatul (2) din Regulamentul BNR astfel cum se propune a fi modificat, sancțiunile pe care BNR le poate aplica pentru neîndeplinirea de mai mult de două ori în decurs de 12 luni a obligației de a deține rezervele minime obligatorii necesare nu mai sunt limitate la avertismente, amenzi și plata de dobânzi penalizatoare, ci includ și suspendarea parţială sau totală, pentru până la 90 de zile, a autorizaţiei și retragerea autorizaţiei. Prin comparație, pentru același tip de încălcări, sistemul rezervelor minime obligatorii din Eurosistem prevede doar penalități cu titlu cominatoriu[11]. BCE invită autoritatea care a solicitat emiterea avizului să asigure faptul că sancțiunile aplicabile în temeiul Regulamentului BNR sunt proporționale și adecvate obiectivului cerințelor privind rezervele minime obligatorii.

3.2 Cerințe excepționale privind rezervele minime obligatorii

BCE înțelege că modificarea articolului 29 din Regulamentul BNR este menită să permită Consiliului de administraţie al BNR să aplice un regim al rezervelor minime obligatorii cu caracter excepțional pentru instituțiile de credit care s-ar confrunta temporar cu dificultăți în îndeplinirea cerințelor de capital. În acest sens, BCE recomandă precauție în ceea ce privește stabilirea de cerințe speciale temporare privind rezervele minime obligatorii pentru anumite instituții de credit. Orice excepții de la obligația constituirii rezervelor minime obligatorii ar trebui stabilite pe baza unor criterii clare și a principiului nediscriminării. Din această perspectivă, se observă că potrivit proiectului de regulament aplicarea regimului excepțional trebuie decisă pe baza unor motive obiective. Cu toate acestea, înafară de prevenirea crizelor și gestionarea crizelor, nu este clar care sunt „circumstanțele excepționale” pe care Consiliul de administraţie al BNR le poate avea în vedere pentru luarea unei astfel de decizii.

Prezentul aviz va fi publicat pe website-ul BCE.

---

8 În același sens, a se vedea Avizele CON/2014/42, CON/2013/79, CON/2011/75 și CON/2011/73.

9 A se vedea, în acest sens, punctul 3.2 din Avizul CON/2011/73. Cu acea ocazie, BCE a observat diferențele de la acea vreme dintre regimul rezervelor minime obligatorii aplicabil la nivel național și sistemul rezervelor minime obligatorii din Eurosistem.

10 A se vedea punctul 3.3.4 din Avizul BCE CON/2011/73.

11 A se vedea articolul 7 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 2531/98.

Adoptat la Frankfurt pe Main, 30 august 2016.

[semnat]

Preşedintele BCE

Mario DRAGHI